

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu post în lăintrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se plătesc pe serie sau linia, cu litere meritate garmoula; la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a trei câte 6 cr. v. a. și peste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public. Prenumeratiunile se pot face în modulu celu mai ușoru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriului în Sibiu.

Nr. 20.

Sibiu, 10/22 Martiu 1879.

Anulu II.

Deschidere de prenumeratiune

dela 1/13 Aprile a. c.

Acei domni abonati carii s'au prenumeratu la „Observatoriulu“ numai pre câte trei luni, adeca până la 31 Martiu st. v., sunt rogati a'si innoi abonamentulu pe 1/13 Aprile, pentru-că se nu li se curme espeditiunea diariului.

Pretulu pe 3 luni până la 30 Iuniu st. v. este numai 2 florini val. austriaca, éra pe următoriele 9 luni până la 31 Decembre 6 fl. În afara unde porto postei este duplu, diariulu nostru costa 22 franci pe 1 anu întregu, 11 franci pe 1/2 anu, sau în valuta austriaca 10 fl. pe 1 anu, 5 fl. pe 1/2 anu.

Precum amu anuntiatu de repetite-ori, pretulu se pôte transmite în bilete de banca austriaca, sau în bilete hipotecarie romanesci, sub cuverta sigilata în regula, sau prin mandate (asemnatiuni) postali.

Tôte abonamentele se adressédia de a dreptulu la Redactiunea „Observatoriului“ în Sibiu, piati'a mica Nr. 27.

În capital'a Bucuresti abonamentele se facu si la librari'a J. Szöllösy în piati'a teatrului.

În Craiova onoratu domnu professoru Sim. Mihalescu avu bunatate a luá asupra'si primirea si inaintarea de abonamente.

Espeditiunea de aici din locu se face cu mare precisiune; cu tôte acestea totu se intempla unele neregularitati pe la posta; noi implinim cu tóta placerea ori-ce defecte, numai se ni se arate în 8 zile, computatu din diu'a în care ar fi trebuitu se ajunga cutare Nr. la adres'a lui.

Redactiunea.

Apara-ne Dómne de amici, cá de neamici ne scim apará noi.

(Urmare.)

Pána aci ar merge binisioru cu inchinatiunile pe la icóna si cu metaniile de pocaintia pentru vechi'a russo-latria; dara unu altu articlu esitu totu în „Timpulu“ Nr. 43 despre dacoromanismu si Daco-Romani'a pune capacu la tôte. „Timpulu“ protesta contra acestei idei, „acuma cá totudeauna“, si sustine cu o cutediare rara,

cá ea este nascuta la Blasiu, în secolulu trecut, totu-odata inse cá este idea politica austriaca, dara cá literatii catholici crescuti în Rom'a în colegiulu de propaganda fide o au datu poporulu din Romani'a cá invetiatura favorata pe atunci de gubernulu din Vien'a, cu scopu indoitu, antaiu de a oppune resistentia noua magiarilor, a dou'a de a crea în principatele romanesci o stavila contra Rusiei prin redesteparea consciintei nationale amortite. În fine cá blasienii Sincai, Petru Maioru si ceilalti anteluptatori (intre carii si tatalu lui Titu) au fostu totudeauna, sunt si astadi fanatici în iubirea cátra cas'a austriaca si cá ei niciodata nu si-au inchipuitu altumintrea „Daco-Romani'a“, decátu cá tôte provinciile locuite de romani se fia subjugate de Austri'a etc. etc.

Câte cuvete, atâtea contradiceri si totu atâtea minciuni istorice. „Mama! Nu me bate pe mine, bate pe Blasianelu, cá elu a spartu feréstr'a.“ — „Bine, me misielule, dara nu vedi tu, cá Blasianelu este inca în léganu, elu nu pôte sparge ferestrii.“*) Asia dara unde s'a nascuta si nutritu ide'a dacoromaniei? în Vien'a? în Rom'a? în Blasiu? Lasati cá se se fia nascutu numai în Blasiu, cá-ci si asia se afla destui ómeni, chiaru aici în Ardealu, cólea preste Murasiu si pe airea, carii róga de multu pe tôte puterile iadului, cá cele doue riuri, între care este situatu, se exunde odata asia, în cátu se lu ineece cu totul, cá se nu i se mai cunósca nici urm'a. Atâtea numai, cá cele de antai scóle s'au infintiatu în Blasiu abia la a. 1755, adeca înainte cu vreo 124 de ani sub episcopulu Petru Pavelu Aronu, prin urmare ide'a Dacoromaniei s'a potutu nasce numai dupa alti vreo 24 de ani, adeca camu pe la 1780. Dara apoi teribile a trebuitu se fia puterea retroactiva, farmecatória, a celor 11 calugari saraci din Blasiu, (alu 12-lea Juda, lipsia), cá-ci ei între anii 1755—1800 au fostu în stare se infecte cu doctrinele lor si trecutul, până inapoi pe la Michaiu vítézulu, apoi pe cátiva Chronicari moldavo-romanesci, în ale caroru scrieri se afla asia de respicata ide'a dacoromana. Si titlulu stravechiu de Mitropolitu alu Ungro-Vlachiei si exarchu alu Plaiuriloru este totu idea blasienésca? Mari genii au potutu fi acei cátiva calugari; mare, dupa noi

*) Valachi'a mica incorporata în anulu 1717, Bucovina în 1777.

nemeritata onóre le mai face organulu conservativiloru din Bucuresti.

Din fatalitate ne lipsesce spatiulu spre a reproduce întregulu articlu din „Timpulu“, cá se se védia, în ce termini se alatura elu la nenumarati denuntianti, de cari sunt cutrierate tôte tinuturile si comunele locuite de romani, în totu coprinsulu Transilvaniei si în Ungari'a cu Banatulu, până unde locuescu romani.

Asia dara ce Dacoromani'a au planuitu în Blasiu „catholicii“, cá pe semne romanii nu esista în acelu orasielu si nici prin pregiuru? Dupa „Timpulu“, ei au lucratu pentru Dacoromani'a austriaca. Dara totu „Timpulu“ afirma, cá acestea idei de Dacoromanismu „batu campii“ si în Romani'a, sau adeca vorbindu curatu la întielesu, în acea tíera se afla ómeni, carii cugeta a'si inchiná patri'a la „cas'a de Austri'a“. Nu scim; se pôte se fia si de aceia, noi inse cunóschemu în acestea dile numai unulu: pe acela, care într'o di de Iuniu alu anulu trecut 1878 inviatu fiindu la una mésa ilustra aici în Sibiu, în missiunea ce avea de a mustrá pe romanii ardeleni pentru ce nu se supunu si nu se inchina la unguri, adaose într'unu resufletu: „cá-ci si pentru Romani'a ar fi multu mai bine, daca s'ar anexá la monarchi'a austro-ungurésca.“

Sau cá ideile „care batu campii“ în Romani'a, se reducu la o „Dacoromania“ romanésca, adeca vorbindu érași limpede, la incorporarea Transilvaniei cátra Romani'a? Dara Blasiulu este fanaticu „pentru cas'a de Austri'a“? Atunci cum pôte fi elu totuodata tradatoriu faciá de acea casa? Nu cumva logic'a acésta este inprumutata totu dela Schopenhauer, cu ale carui doctrine selbatece se ametiescu de diece ani încóce capetele junimei romanesci? Interesanta fiéra pôte se fia acelu Blasiu, cá de cátiva ani încóce s'a pornitu venatóre din tote partile asupr'a lui; se pare inse cá nici chiaru spionii cei platiti cu câte 150 fl. pe luna, despre carii deputatulu sasu Zay faciú deunadi revelatiuni fórt instructive în diet'a Ungariei, nu sunt de ajunsu cá se apuce în capcana (cursa) pe acea fiéra selbateca, ci trebue se se mai ia ajutoriu inca si dela Bucuresti. Diariulu „Politik“ din Prag'a ne vorbise în lun'a trecuta în vreo 4—5 nri ai sei despre politii secrete, internationale, despre cabinete negre de pe la poste; amu fi crediutu prin urmare, cá aparatulu politienescu internu

Foisiór'a „Observatoriului“.

Calusierulu.

Frundiultia, frundiultia
Verde de stegieru
Vediut'a biat'a copilitia
Puiu de calusieriu.
Calusieriu voinicu de munte
'Naltu si sprintenelu
Cu sprencene negre 'n frunte
Trase prin ánelu.
Si decandu ea l'a vediutu
Beat'a floricea,
Ti se pare c'a cadiutu
În vr'o bóla grea,
Ca-ci arsur'a dorului
Usca mai amaru
Cá vapai'a focului
Si par'a de jaru!

De multu nu s'a vorbitu despre balurile romanesci atata, cá despre celea din carnavalulu trecut. Dara intru adeveru au si reusitu acestea baluri în Brasiovu, Sibiu, Clusiu, Pest'a si Vien'a într'unu modu, incatu a intempnatu admiratiunea din tôte partile. Multi, si între acestia mai alesu domni puternici dela cárna nu'si potu esplicá aparitiunea acésta. Cum se face cá pe candu situatiunea politica a romaniloru de trei decenii nu a fostu asia de critica si deprimatóre, ei tocmai acuma se veselescu si jóca de tremura pamentulu sub peciórele lor? — Astufeliu intréba cei dela putere.

Nu sciu în catu sunt de versati escelentiele lor dnii ministri unguresci în literatur'a romana, dara presupunu, cá de óre-ce le place asia de tare de limb'a nóstra, apoi de siguru o cunoscu intru atata, incatu voru fi în stare a pricepe stilulu celu dulce alu laureatulu nostru Andreiu Muresianu. Déca asi sci ca nu s'ar necaji, prea reu d. e. dlu ministru presiedinte Tisza, i-asi atrage atentiunea asupra unei posesióre a marelui nostru poetu: „Fanariotulu si darea“ (poesi'a Nr. XLVII pag. 142), care apoi i-ar descifrá

ca ce insemnédia aceea, candu Romanulu dupa decenii de apesare despotica, deodata incepe a se veseli si a jucá în modulu celu mai frivol.

Dar' pre langa acésta a mai concursu la splendórea baluriloru nóstre din acestu anu si unu altu factoru: joculu „Calusieriloru“, executatu de tenerimea nóstra în Pest'a tocmai în diu'a, candu episcopatulu romanu reclamá la tronu în contra mesurei despotice, intentionate în contra nóstra (1/13 Febr.), ér' în Clusiu 5 dile dupa aceea. Vediuramu ce aplause entusiastice a provocatu joculu acesta din partea spectatoriloru de alta nationalitate. Tôte diariile de frunte din Pest'a au esprimat admiratiunea lor, emulandu unulu cu altulu în descriere si espressioni de viua aprobare.

Ba ce e mai multu! nici chiaru diariile magiare din Clusiu (polulu de sudu alu globulu Ungariei) nu a ténutu de profanare a inaltei lor — trufii de a vorbi în colónele lor despre frumosulu jocu romanescu (a szép oláhántz), si nu a aflatu de dejosire intrég'a „Casin'a“ magnatiloru din Clusiu a navalí nóptea pe la 11 óre asupra logeloru redutei, cá se védia „a szép oláhántzot.“ Har' domnului ca avemu si noi romanii cevá, ce le place fratiloru magiari!

Firesece ca si joculu acesta inparte sórtéa a totu ce avemu noi si le place fratiloru magiari. Se incepe lucrulu cu suspiciunea, apoi vine calumniare si urméza sugrumare ori spoliare.

Unu micu inceputu în directiunea acésta se faciú dejá si cu calusierulu în balulu din Pest'a. Dupa-ce esira bravii nostri juni jucatori, doi cate doi salutandu din salonu si incetara aplausele entusiastice, se incepú între ai nostri si capetele luminate magiare un'a conversatiune viua despre joculu calusieriloru. Unulu din cesti din urma, colaboratoriu de frunte la unu diariu mare din Pest'a, sustienea, ca de óre ce ari'a dupa care s'a jucat (în Pest'a) calusierulu în urm'a monotóniei sale sémana cu ariele slavice, asia dara nu incupe indoieála, ca si joculu insusi e de origine slavica. Altulu mai „ocosiu“ redactorulu unui diariu mare — afirmá, cá calusierulu nostru nu e nemicu alta, decatu

figurile din „csárdás“ inprumutate — vulgo furate si aduse în órecare ordine. Argumentele acestui ethnologistu sunt: cá joculu representa unu caracteru preste mesura vivace, eroicu si cavalerescu; Romanulu inse e móle, trandavu si fricosu; — ergo joculu nu pôte fi de origine romanésca, ca e o plagiatura compusa de dacoromanisti dupa anulu 1848.

A disputá mai de parte cu ómeni, la cari vedi a priori o asia dosa mare de malitia si invidia, ar insemná a-i aratá orbulu Brail'a. Ur'a cea nedumerita, turnata din traged'ia copilaria în ánim'a lor ii face orbi si surdi fatia cu totu ce are romanulu bunu, frumosu si maretiu. Pe sine se tienu domni magiari mai pre susu decatu ori ce fintia pamentésca, pe bas'a originei lor mongolice sustienu ca sunt fiii cerului, preclari, inalti, straluciti cá sórele. Loru dara le sunt permise tôte în contra nóstra; furtu si spoliare nu suntu pecatu si rusine, déca atingu pe romanu. Cu cate producte minunate ale musei romané se falescu ei astadi!?

Eca unele din tempulu mai recente. Prin anii 1869 faciú jidanulu magiarisatu Reményi (quondam Hoffmann) o caletoria prin Transilvani'a si scóse sub titlulu „Repülly feeském ablakára“ cea mai frumósá piesa de violina, ce resuna prin salónele — magiare. Totu magiarulu vá jurá astadi ca pies'a e productu magiaru; pe candu prin vaiile si luncele transilvane resuna aceea melodia frumósá pôte de seculi din fluierulu ciobaniloru si de pe budiile romancutiiloru tierene. Dara a marturisitu Reményi-Hoffmann insusi, ca densulu a decopiatu pies'a dupa fluierulu unui pecurariu romanu din muntii septemtrionali ai Transilvaniei. Mai astavéra faciú sensatiune mare unu „csárdás“ nou, ce se lati ca fulgerulu prin tíera. Statuiu incremenitu, candu-lu audii de primadata, pentru ca tonu de tonu, tactu de tactu nu e alt'a, decatu minunatulu nostru cantecu „Draga baletiele.“ Dara dupa cate arii populare romanesci sbirnaie astadi pintenii magiari în „csárdás“?! Incependu dela vechiulu „Dis'a mandr'a cátra mine“, pana la celu mai nou cantecu alu nostru, cu tôte patimu cá Moldoveanulu cu luleau'a, care o aflase la ungureanu sub

este prea de ajunsu pentru unu cuibuletiu cá Blasiulu, si cá nu va avea nimeni trebuintia inca si de ajutoriulu unoru diarie dela Bucuresci, sau daca se simte lips'a de a spioná si pe acolo pe „catholici“ din Blasiu, apoi acólea este Vándori cu diariulu seu magiaru „Bucuresti Hiradó“.

Ide'a dacoromanismului in sensu de opresiune contra romanilor este idea originale magiara, substituita ideei de russolatia, cu care torturá pe romani pâna in 1847, calcandu si casele popiloru romanesci si scociorându prin ladile loru dupa portretulu imperatului Nicolae. Daco-romanismulu fu pusu in circulatiune numai la 1848, dupa aceea in cei 10 ani ai absolutismului ide'a fu nutrita de emigranti cu Kossuth in frunte, modificata mai tardiu totu de ei in Confederatiune danubiana. Aceia apoi atátu mai zugravira diavoli pe pareti, pâna candu ei venira in realitate, cá se spariie pe onorabili conservatori din Bucuresci, ai caroru parinti in Martiu 1849 rogasera pe generalii russesci Duhamel cá comissariu plenipotenté si pe Lüders cá comandante supremu, cá se arunce in prinsori 84 romani literati transilvani si banatieni, sub cuventu cá sunt esiti din scólele Blasiului si anume din scól'a lui Cipariu, Barnuti, Baritiu, prin urmare catholici, dacoromanisti, comunisti, socialisti, constitutionalisti, libertoni, missionari papisti, emissari republicani, golani, mocani, tütüeni si alte multime de titule, pe care nu le mai tñemu a minte; scimu numai atáta, cá betranulu doctoru grecu Arsache, omu cu védia mare la muscali, le facuse judecat'a la unii, cá se'i ardia cu paie de mazare; altii éra si era de parere, cá se'i espedie pre toti la Siberi'a: Eróre mare s'a comis totu in acelu anu, cá dupace au venitu muscalii din nou in Ardealu, n'au ridicatu Blasiulu intregu, cá se'lu duca in Siberi'a, precum au dusu in anii acesti din urma vreo 400 (patru sute) de preoti poloni rom.-catholici si ruteni greco-catholici; cá-ci in acestu casu Blasiulu nu ar mai fi de stachie, de momáia, cíuha, matahala sparietória pentru onorabili domni dela „Timpulu“, éra ministeriulu unguescu nu ar fi fostu silitu in anulu 1876 se ia mesuri cu totul exceptionali contra aceluasi Blasiu, oprindu ori-ce conveniri de studenti, orice petreceri, adunari, baluri, maiale etc. sub pedépsa de a inchide tóte institutele de cultura din acelu orasiu.

Minunatu se scrie in dilele nóstre istori'a natiunei romanesci in capital'a Romaniei! In cátu pentru fric'a mare a „Timpului“ de a nu i se compromitte patri'a prin ruminii din Austro-Ungari'a, ar fi fórte bine, cá in locu de a le dice rumini, se adópte pentru ei nomenclatur'a recomandata in dilele lui Cusa-Voda, de unu ilustru Bei-Zadea (fiu de Domnu), adeca: „Crestini orthodoxi“ din tíer'a vecina, éra celoru greco-catholici se le dica puru si simplu catholici, ori uniti, cá se nu mai vateme

numele de pipa. Ar crede cineva ca celu pucinu innulu nostru nationalu „Descéptate Romane“ a scapatu de sórtea acésta? Si totusi nu e asia. Jidanulu Rubinstein a publicatu mai deunadi unu fasciculu din compositiunile sale in care ce un'a din cele mai de frunte aflamu pe „Descéptate Romane“ intortocata „in stilu classicu“, de te rupe la ánima candu-lu audi!

E tempulu supremu dara se ne desceptamu si in privinti'a acésta — se ne aparamú proprietatea nóstra de furi si de lotrii. Nu dóra ca nu amu voii se damu si celoru seraci din prisosulu nostru; nici ca dorimu se eschidemu omenimea dela indulcire prin productele museloru nóstre — le damu bucurosu, pentru-ca:

„Latin'a ginta are parte
De-ale pamentului comori
Si multu voiosu ea le inparte
Cu celelalte a ei sorori.“ —

dara ceea ce damu, se damu cá alu nostru, se'i rezervam si sustienemu originea romana, pentru ca cantecele, jocurile si datinele unei natiuni sunt de aceea si inportantia pentru sustienerea individualitatii nationale, cá si limba nationale. Se nu suferimu cá smulgénduni-se penele cele mai frumóse se se falésca tocmai aceia cu ele, cari numinndu-se pe sine de fiii ceriului, ne urescu, ne batjocurescu si ne denéga tóte facultatile egregie.

(Va urmá.)

Si totu te voiu iubi.

Ori unde 'ntorcu a mea privire
S'au gandu'mi invertescu,
Totu dulcea ta inchipuire
Ori unde intalnescu!
S'asi vrea se fugu, se fugu departe
Departé d'acestu locu,
Se sciu c'o lume me desparte
D'alu ochiloru tei focu!
Daru nu fugu, nu.. cá-ci sciu prea bine,
C'ori unde a'siu rataci,
Me voiu gandi mereu la tine
Si totu te voiu iubi.

„Resboiulu.“

J. N. J.

delicatululu audi alu patroniloru Romaniei cu afurisitulu nume de ruminu, si atunci ddni conservatori nu voru mai fi in periculu de a cadé in disgrati'a Vienei si a B.-Pestei.

Ce contraste! Pre candu domniloru dela „Timpulu“ le este frica mare se nu fia compromissa si chiaru periclitata patri'a loru prin natiunea romanésca din Austro-Ungari'a, unulu din mitropolitii acelei parti de natiune mergéndu in Delegatiunea dela B.-Pesta, face ministrului Andrassy done interpellatiuni, una in cestiunea Arab-Tabiei, alt'a si mai inportanta: daca este adeveratu, cá Austro-Ungari'a si Russi'a s'au invoitu pe sub mana, cá se inpartia intre sinesi principatululu Romaniei. Se ne numiti unu singuru romanu din acésta parte, care se fia tremuratu la citirea ori audirea aceloru interpellatiuni.

La falsificarea istoriei vomu reveni cu ocaziunea analizei unui articlu de aprópe 10 colóne, publicatu in „Delfinulu“ dela Galati din 25 Februariu st. v. contra romaniloru de dincóce de Carpati si in laud'a unguiloru asia, in cátu dupa noi nici-unu honorariu de diece mii de Napoleond'ori nu ar fi prea multu pentru unu capu-de opera cá acela; de aceea si merita a se trage asupra lui atentiunea, mai alesu a ddloru ministrii dela B.-Pestá.

(Va urmá.)

Discursulu Escel. Sale archiepiscopului mitropolitulu Mironu Romanulu pronuntiatu in siedinti'a delegatiunei ung. din 14 Martiu, 1879.

„Onor. delegatiune regnicolara! Eu am aprobatu totudéuna dela inceputu, aprobu si astadi ide'a, mai tardiu fapt'a complñita a ocuparei provinciiloru Bosniei si Hertiegovinei. Eu n'am facutu acésta óresicum in interesulu monarchiei de a'si largi teritoriulu, am facutu inse in totu casulu pentru aceea, cá prin acea ocupatiune monarchi'a nóstra se póta luá positiune, care se corespundia intereselor sale in fati'a evenimentelor din Orientu si a formatiunei de staturi care inca totu se mai afla in cursulu loru, si mai virtosu, pentru cá se fia in stare a inchide calea cunoscutelor tendentie panslavistice ale Russiei, care pentru noi nu potu se fia decatu totudéuna perniciose.“

„Avendu acestea in vedere, eu si in sesiunea delegatiunei din anulu trecut am votatu spesele cerute la ocuparea numiteloru provincii, cá pe unele absolutu necesarie in interesulu monarchiei nóstre, de-si am cunoscutu situatiunea nóstra finantiara strimtorata; sunt gat'a se votedi si pe celelalte, cu atátu mai multu, ca tendenti'a activitatii gubernului nostru comunu si in specialu, politic'a ministrului de esterne, o vediu intru tóte corespundietóre intereselor monarchiei nóstre.“

„In acésta privintia me odihnesce mai alesu una din declaratiunile onor. d. ministru de esterne facute in decursulu siedintieloru anterióre. Mi pare reu ca diariulu de atunci nu'mi sta la dispositiune, pentru cá se pociu citá chiaru cuventele d-sale; eu inse acea declaratiune a d-sale am intieles'o asia: ca onor. d. ministru de esterne va observá cu strictetie tractatul de Berlinu, cá unic'a garantia a pazei europene in tóte punctele sale, ca doresce cá si altii se le observe si ca va face se fia observate.“

„Cu tóte acestea sunt silitu a aduce in legatura cu acea declaratiune unele simptome noué, care dupa cate se publica prin diarie, destépta prepusulu, ca Russi'a ar voii a se subtrage nu numai dela unele indatoriri in puse ei prin tractatul de Berlinu, ci cumca ar fi si fi in calitatea sa de potere mare, care in tempulu de fatia dominédia preste afacerile din Orientu, decisa a se opune legitime influintie a celorlalte poteri mari.“

„Nu este necesariu, dar' nici se astepte nimeni dela mine, cá cu deosebire in positiunea in care me aflú, se numeru in detaliu tóte acele actiuni ce se apropie de violentia, dar' inca totu sunt invelite subt forma leala la aparentia, pe care gubernulu russescu si le-a luat de problema, pe care d-vóstra si asia le cunósceti, séu celu pucinu potu fi cunoscute dintr'o nota mai noua a ministrului de esterne din Angli'a si care probédia mai pre susu de ori ce indoiéla, ca in adeveru Russi'a ocupa in Orientu o astfelu de positiune, prin care echilibrulu europénu d'abea restabilitu este aprópe se fia turburatu in favorulu Russiei, si in casu de unu resultatu numai cevasi favorabilu, fara indoiéla ca 'ilu va si turburá.“

„Eu din cele actiuni voiu se amintescu astadata numai un'a, care dupa opiniunea mea pe noi ne interesédia mai de aprópe, si acésta este modulu cum tractédia Russi'a pe acelu statu, pe carele inpregiurarele ni'lu arata cá pe aliatulu celu mai

naturalu; éra acésta este Romani'a, séu cum le place multora a o mai numi si acuma, séu din obicei séu din alta cauza: Moldavo-Romani'a.“

„Eu aci premitu inainte de tóte, ca pe mine nu me indémna vreo simpathia de sange, cá se me ocupu chiar' aicea mai virtosu de Romani'a; cá din contra pociu se asiguru pe ori si cine, ca vorbescu scutitu in acésta privintia de ori ce sentimentalitate si preocupatiune, si inca mai adaogu, ca de si eu am opiniune buna si póte si justa despre gintea latina, eu cu tóte acestea nu dorescu cá rass'a acésta, precum si ori care alta rassa se apuce pe deasupra altora, pentru ca eu cunosc acele calamitati provocate prin preponderanti'a rasseloru singuratice preste altele, déca nu voru fi delaturate prin o prudentia basata pe principiile moralei.“

„Voiu se fiu scurtu, se nu abusediu in nici unu casu de patienti'a membriloru onor. delegatiuni, de aceea reflectedi numai, ca Russi'a inca nu apucase a'si terminá campani'a din urma in Orientu, candu indata dupa Turci'a au si inceputu in lini'a prima a face pe Romani'a cá se i simtia man'a de feru neecorabila si destructóre. Nu vreau se vorbescu aci mai pe largu despre ruperea Besarabiei de catra Romani'a, pentru ca acésta e sanctionata dejá prin tractatul dela Berlinu; acela inse care urmaresce cu atentiune cestiunea Arab-Tabiei, inca neregulata pana acum, se póte convinge, ca Russi'a se incérca a smulge dela Romani'a cu o mana ceea ce facuse a i se dá cu cealalta.“

„Despre acésta inse cá despre unu lucru destulu de cunoscutu éra nu voiescu a vorbi mai pe largu, ci me marginescu numai la atata, se'mi esprimu convictiunea mea: ca preste totu ori ce agresiune indreptata asupra positiunei si teritoriului Romaniei actuale, mediatu este inse indreptata asupra patriei nóstre, pentru ca Romani'a este acelu statu, carele intre altele mai are inca si chiamarea, cá intre noi si intre Russi'a fatia cu noi streina din tóte punctele de vedere, se formeie unu zidu tare despartitoriu si aperatoriu; prin urmare noue nu ne este permisu nici se debilitamu acestu statu nou, independente, nici se suferimu a fi debilitatu, déca nu voimu se perdemu din vedere propriile nóstre interese.“

„Atunci candu prin votarea budgetului afaceriloru comune amu pusu pe ministeriulu de esterne in positiune cá se ne póta apará interesele nóstre cu energia in afara, ér' spre acestu scopu 'iamu pusu la dispositiune si sume extraordinarie, credu ca aci in delegatiune este loculu cá se accentuamu mai multu acele interese speciale, pentru care precum credu eu, avemu dreptulu se asteptamu dela ministru de esterne, cá anume apararea in contra intinderei neinfrenate a Russiei, pentru care s'au ocupatu Bosni'a si Hertiegovin'a, se-o intindia cu tóta energi'a si pe acelu terenu pe care póte se ajute Romaniei multu asupra, pe bas'a tractatului dela Berlinu si inca asia, in catu abstractiune facéndu de alte interese ale nóstre, prin acésta se obligamu pe Romani'a la recunoscintia perpetua catra noi.“ (Aprobari!)

„De si amu incredere mare in conducerea politicei nóstre esterne, totusi pentru mine si póte ca inca si pentru altii ar fi de mare pretiu o declaratiune a onor. d. ministru de esterne, care ar fi in stare a rasipi ingrijirile aceluora, cari luandu-se usioru dupa inpartasirile pressei periodice, dau óresicare inportantia faimelor, cá si cum ministeriulu nostru de esterne, nu numai ar aprobá vederile si procederea Russiei in cestiunea Arab-Tabiei, dar' inca ar fi si gat'a a participá la niste planuri, dupa care Romani'a ar trebui se fia inpartita intre noi si Russi'a asia, in catu Russi'a se ajunga a fi vecin'a nóstra limitrofa la Carpati orientali si la Dunare.“

„Ori-care se fia tñenut'a ministeriului de esterne in acésta privintia, eu insistu pre langa convictiunea mea neclatita, ca resumandune tóte interesele nóstre in politic'a esterna, nu potemu avea astadi alta parola decatu, a ne apará in totu modulu de acea potere, care si-a pusu de problema a nimicí orice urme ale libertatii, si acésta este Russi'a“ Grati aceriului, altu inamicu considerabilu totu nu avemu.“

„Dupa acestea primescu raportulu celoru patru subcomissiiuni intr'unite, de basa a desbaterii speciale. (Aprobari.)

La acestu discursu ministrulu de esterne comite-le Andrassy a respunsu inca in aceési siedinti'a urmatórele:

„Numai pe timpu fórte scurtu vinu a cere atentiunea onoratei delegatiuni. Escelenti'a Sa archiepiscopulu Mironu Romanulu mi-a adresatu, nu chiaru o interpellatiune formalá, ci o intrebare, la

care a nu respunde ar fi pôte mai greu, decatu a respunde. A binevoitu a dice, ca in cestiunea Arab-Tab'ia gubernulu Austro-Ungariei, dupa sciri din diarie s'ar fi pusu in timpulu mai nou intr'o positiune analoga cu gubernulu Russei. Acésta cestiune, dupa cum binevoiti a sti, inca nu este decisa finalmente cu consensulu cabinetelor europene, asia dara nici nu me potu ocupá astadi cu detaiurile ei. N'am inse cauza a negá, ca ori in ce chipu s'ar resólve mai tardiu acésta cestiune, gubernulu Austro-Ungaru in urm'a schimbariloru de idei de pana acum nu ia venitu la cunoscintia astfelu de fapte, cari incatu privesce fondulu acelei cestiuni, ar poté schimbá in ori ce modu vederile gubernulu de pana acum.

„Ce privesce a dou'a intrebare: adevratu e, ca ar esistá planuri de inpartire a Romaniei între noi si Russi'a. — Apoi la acésta respundu in modulu celu mai positivu, ca n'am nici o cunoscintia despre astufelu de planuri, ca o astfelu de idea pana acum nu s'a formulatu de catra nimenea. Prin urmare nu este nimenea, cine ar fi recomandatú asia ceva, si nimenea care ar fi primitu asia ceva; deci avemu de a face cu o scire diaristica, lipsita peste totu de ori ce basa.“

Reflecsiunea metropolitulu Mironu Romanulu: Cu vorbirea mea tinuta pe la inceputulu siedintiei de astadi, nu am avutu de cugetu a me adresá catra oficiulu nostru de esterne cu o interpelatiune formala, la carea dupa usulu parlamentariu trebuie se se dea respunsu. Dar' chiaru pentru ca nu am avutu acea intentiune si totusi Escelenti'a Sa dlu ministru de esterne a grabitu cu darea clarificariloru, cari — o marturisescu — eu le am doritu, am numai se 'mi esprimu cea mai sincera multamita pentru acésta officiositate placuta a Escelentiei Sale, si inca cu atatu mai virtosu: pentruca declararea audita la a dou'a intrebare atinsa de mine, me multiamesse pe deplinu si credu ca asemenea pôte multiami pre toti, cari pórtá interesu pentru cele din cestiune. De alta parte inse trebuie se marturisescu: ca ce se tine de prim'a intrebare a mea, adeca de atitudinea regimulu nostru in cestiunea Arab-Tabiei, declaratiunea primita fu tinuta in termini generali asia, in catu eu din cele audite nu potu trage nici o consecintia pentru intentiunile regimulu nostru de esterne. Adaogu inse cá de nou: ca eu am deplina incredere in conducerea trebiloru nóstre esterne, si ca singura acésta incredere me face se fiu liniscitu si cu privire la prim'a intrebare.

Maiestatea Sa Imperatulu in Seghedin.

Despre petrecerea monarchulu la Seghedin diarele din capitala publicara cateva amenunte fórte caracteristice, care merita se fia bine cunoscute, pentru ca din ele se pôte vedea, catu este de greu unui monarchu se afe adevverulu, candu este incongiuratu de consiliari si curtesani a la Potemkin alu imperatesei Catarin'a din Russi'a.

Dupa ce monarchulu respunde la cuventarea de bineventare, pe care i-o a tienutu primariulu cetatii inundate, preotulu din Seghedin, prepositulu Kreminger eslama: „Noi ne aflamu aicea cá si intr'o caldare, in midiloculu unei caldari compusa din parapetele nóstre, ale regularei Tizei si ale drumuriloru de feru. Suntemu victimele intereselor private!“ Primariulu Pálffy respunde la acestea: „Eram aprópe de a fi scapati, candu eata ca veni furtun'a si ne nimici tóte ostenele! Miseri'a este inesprimabila!“ — Maiestatea Sa dise: „Aveti numai incredere, ajutoriulu vine din tóte partile, din tíera si din streinetate.“ „Maiestate! — observa prefectulu Dani — veti vedea catu este de mare.“ — „Da, respunde Maiestatea Sa, o voiu vedea si cu deosebire pe bolnavi si pe refugiatu. Se afla ei inca in scól'a reala si in hospitalu?“

Comisariulu gubernialu Lukács se presenta si dá informatiuni. La intrebarea monarchulu ca la ce numeru se urca cei morti, Lukács respunde ca: doue-dieci si patru. Atunci Kreminger ilu intrerupe strigandu cu voce tare: „Voru fi celu pucinu vre-o patru-dieci, eu insu'mi (batendu'si pieptulu) am ingropatu pe atatia in Seghedinulu-nousi in Szöreg.“ Lukács se grabesce a adaoge: „Numerulu politianu alu celoru inecati este 24, ér' 27 au muritu de o mórte firésca.“ Kállay dice: „Numai dupa ce se va fi strecuratu ap'a, se va potea sci, cati morti sunt, voru fi celu pucinu o mite.“ Cei din apropiere ilu intrerupsera asia, ca monarchulu nu potú audi observarea din urma. Intrebatu fiindu Lukács de monarchu respunde: „Cei cari se aflau in peri-

colu de viatia sunt scapati toti, acuma se lucra la scaparea bunuriloru.“ Dupa aceea imperatulu intrebá: „Scade ap'a?“ I se respunde ca fórte neinsemnata si Kállay mai observa: „Din 6000 de case mai stau inca numai 350 si din acestea jumetate sunt periclitare.“ — „Teribilu, teribilu!“ — esclama monarchulu; cu asia vehementia veni dar' ap'a?“ Multi respunsera: Nici-odata n'a fostu o astfelu de pedépsa dumnedieésca precum fu acésta! Prefectulu Dani esclama apoi cu entusiasmu, cu ochii indreptati spre ceru: „Multi dicu ca Seghedinulu a fostu. Eu inse dicu, ca pre langa gratiós'a ingrijire a Maiestatii Vóstre Seghedinulu va fi!“ — Da — esclama monarchulu cu caldura, elu va fi si inca mai frumosu de catu cum a fostu! Aceste cuvinte au fostu coperite de eljenuri frenetice.

La plecarea primariulu multiami monarchulu pentru grati'a aratata si ilu roga se nu uite de Seghedin. „La nici o intemplanare — respunde imperatulu, dar' eu speru ca cetatea se va renasce mai frumósá decatu cum a fostu!“

La aceste petrecute „Pesti Naplo“ in Nr. 68 din 18 l. c. face urmatórele observari judicióse:

„Catu este de greu pentru regele se afe adevverulu, acésta o am potutu vedea si acuma la Seghedin. Cei ce ilu incongiura, curtea, ministrii, comisarii guberniali ilu inpresurara asia, ca barbati din poporu n'au potutu strabate pana la elu si ca curagiosulu vorbitoriu a trebuitu se strige, pentru cá vocea lui se ajunga la audiulu regelui care venise cá se se informadie. Falsificarea oficiósá, care n'are curagiulu se spuna regelui adevverulu neplacutu, nu s'au potutu blamá intr'unu modu mai eclatantu decatu prin aceea, ca au luatú in socotéla numai pe cei introdusi pe lista si acolo stá si preotulu, care singuru elu a ingropatu indouitu asia de multi. Dar' scus'a este parata: „acea au muritu de o mórte firésca,“ cu alte cuvinte, ei au degeratu, au muritu de fóme, au fostu ucisi. Si atunci, candu Edmund Kállay observa, ca numerulu mortiloru numai atuncea se va sci, candu valurile se voru retrage si derimeturile voru fi inlaturate, atunci spaim'a curtesaniloru i taiá graiulu. Asia dara nu numai in Afganistan lipsesce curagiulu de a comunicá domnitoriulu sciri rele, ci s'ila noi aceea, alu caroru interesu principalu si a caroru aspiratiune este de a falsificá si a minti, se punu între rege si între poporu!“

Protestulu renegetiloru din Maramurasiu

despre care se vedura doue corespondentie in Nr. 18 alu „Observatoriulu“, nu l'a potutu apuca nici-unu romanu in copia exacta; acum inse'lu vedemu publicatu dupa originalu in diarele magiare. Cu acea ocaziune „Pesti Naplo“ lauda fórte multu pe comitele supremu Lonyay (unulu din membrii familiei calvinesci Lonyay), cá prin vice-comitele Mihálca (care nu'si néga originea sa, ci se dá de romanu) a fostu in stare se induplece inca si pre cei mai multi preoti, cá se subscria acea petitiune cátra monarchulu, in care nu avura frica de D-dieu si rusíne de ómeni a desaprobá fapt'a mitropolitiloru si a episcopiloru de nationalitate romanésca, între cari este si episcopulu loru diecesanu si compatriotulu loru episcopulu diecesanu Victoru dela Lugosiu. Asia dara din lips'a de disciplina si reverentia a preotiloru dintr'unu singuru comitatu, se face capitalu in favórea desnacionalisarei si a magiarisarei, cá si cum natiunea intréga din monarchia si din tóta Romani'a ar fi cadiutu in genunchi si s'ar fi inchinatu academiiei ungresci, ministrulu Trefort, lui Aladar Molnár etc. etc. Lucrulu inse stá cu totul altumentrea. Scriitorii geografii si statistici magiari arata de regula cu 1/3 mai multi magiari decatu sunt pe acésta lume; dara totu ei sunt siliti a recunósce si a constata celu pucinu urmatórele cifre: In Ungari'a si Transilvani'a elementulu magiaru se afla in maioritate absoluta in 29 de comitate (districte); celu germanu in 6; celu romanescu in 20 de comitate; slavacii in 9; serbii in 1; rutenii in 3; éra in alte 12 comitate si scaune (ardelene) nici-una din nationalitati nu are maioritate absoluta, ci numai relativa, buna-óra cá in alu Brasiovului.*) Asia dara din 20 de comitate locuite de maioritati romanesci s'au aflatu numai in unulu preoti romanesci nedisciplinati, carii s'au sculatú in contra episcopulu loru. Alte exemple de rebeliune contra sangelui propriu nu mai avemu. Se spune ce e dreptu, cá presiunea fusese asia de mare, in catu cutediara a invita chiaru si pre unulu din fratii episcopulu, cá subscriindu se desapróbe fapt'a frate-sau, dara functionariulu respectivu isi luá respunsulu ce meritase. Dara pe preotu nu'lu escusa nici-o presiune, in nici-o impregiurare si cu atatu mai pucinu in cea de facia. Intrebarea este nu numai, cá mai tínu preotii romanesci la sangele, la natiunea loru, ci si daca anume preotii greco-catholici mai tínu la primatulu papei, la jurisdictiunea scaunulu Romei. Apoi acelu scaunu alu Romei v'a decretatu si sanctionatu biseric'a de biseric'a nationale romanésca, prin urmare si scól'a fiice bisericiei,

*) Vedi Geografi'a generale a lui Ballagi Károly si alui Királyi Pál, a. 1878.

sub pedépsa de anathema. Daca nu ati invetiatu nici atata in multimea de seminariuri, apoi ce ati invetiatu?

Situatiunea sociala a Europei.

Nu esista in tóta lumea civilisata unu alu douilea statu constitutionalu, alu carui calendariu parlamentar se fia asia de copiosu si de variatu, precum este acela alu monarchiei austro-ungare. Diete provinciale, parlamentu in Vien'a, dieta in B.-Pesta si delegatiuni, candu in Vien'a candu in B.-Pest'a, isi urmédia unei altei'a, se intrerupu una pe alta si éra coincidéda cá intr'unu caleidoscopu bizaru si ametitoru. Ca unu astfelu de aparatu parlamentar este nepracticu si ca elu costa sume enorme, fara cá activitatea lui se corespundia justelor pretensiuni si asteptari ale popóraloru monarchiei, acésta este o convingere generala, care mai curendu séu mai tardiu va trebui se strabata si in acele regiuni inalte, dela cari depinde acésta stare anormala si cari pórtá intréga responsabilitate pentru consecintiele fatale ale acestei stari de lucruri fara sémanu in tóta lumea. Popórale monarchiei s'au saturatu pana la ingretosiare de a mai reclamá, si ele cadu din ce in ce mai adencu intr'o stare de indiferentia, letargia si fatalismu. Ca o astfelu de stare este unu morbu gravu si periculosu, n'are necessitate de a fi demonstratu, pentru aceia cari s'au ocupatu cátu de cátu cu psihologi'a popóraloru, aceia sciu, ca unu astfelu de morbu letargicu trecédu din crisa in crisa, ajunge in fine acolo unde au ajunsu astadi miliónele de socialisti, cari mai bine risca totu, decatu se mai duca o viatia nedémna si degradatóre pentru o fiinta omenésca. Arbitrariulu si despotismulu constitutionalu isi serbéda in mare parte a Europei orgiele si saturnaliele sale, cá pe tempulu despotiloru antici. Ne tememu ca maine, poimane se nu se schimbe joculu pe contulu celoru ce astadi se credu atotu-poternici.

Cu cátu se iau mesuri mai aspre si mai draconice in contra socialistiloru si a nihilistiloru, cu atatu poterea loru de resistentia si curagiulu loru cresce si se maresce, cu atatu se inmultiesce numerulu adeptiloru loru, cari se recrutédia din tóte clasele societati fara deosebire de nationalitate si fara deosebire chiaru de secesu, precum vedemu in Russi'a, unde nihilismulu isi are luptatorii si aparatorii sei pana chiaru si in nemidiulocit'a apropiere a imperatulu si unde se afla chiaru si principese si alte femei de inalta positiune, care isi punu persóna si averile loru la dispositiunea „tribunalulu invidibilu“ dela care poporulu rusescu isi astépta emanciparea si mantuirea sa.

Dar' nu numai in Russi'a si in Prusso-Germani'a se afla socialisti si nihilisti, ci potemu dice, ca in tóte statele Europei se afla malcontenti, cari nu sunt multumiti cu starea loru actuala si cari sunt gat'a a face cauza comuna cu „lig'a internationala“, care de si este numai a opt'a potere mare, totusi face se tremure pe celelalte siése poteri mari, cu tóte ca dispunu de milióne de baionete. A siéptea potere care este press'a periodica, este inpartita între cele doue tabere ce se combatu.

Ca gubernelle statelor bolnave de morbulu socialismului si alu nihilismului se légana in ilusuni vane si iau mesurile cele mai pucinu nimerite pentru vindecarea reului, acésta o veduramu in Prusso-Germani'a si in Russi'a. Déca prin astfelu de mesuri catastrofa va fi delaturata, séu ca din contra, tocmai provocata si accelerata, acésta ne-o va aratá viitoriulu celu mai apropiatu.

Romani'a.

Câteva pericope din discursulu ministrulu presedente Joánu Brateanu, tinutu in camera asupra evreiloru.

Dupa ce ministrulu oratoru constata, cá acésta cestiune trebuie se o consideramu cá cea mai mare, cá cea mai grea ce s'a inpusu vreodata a fi deslegata de Romani'a, continua dicédu:

... S'a inpusu nu numai de tractatulu de Berlinu, ci prin ea insasi, prin forti'a lucruriloru; cá-ci nu de astadi e la ordinea dilei in Romani'a, nu de astadi suferé Romani'a din caus'a ei, nu de astadi ómenii cu judecata si cu prevedere se ingrijescu de acésta cestiune sociale, economica, nationala, internatiogala si de moravuri; accentuediu acestu din urma cuventu, cá-ci o natiune care e atinsa in moravurile sale, este o natiune fórte amenintata. (Aplause). O asemenea problema nu se taia, d-loru, cu sabi'a lui Alesandru cá nodulu gordianu, nici cu sabi'a lui Voda-Cuza, care a taiatu astfelu cestiunea inproprietariei tieraniloru. Acésta cestiune era o bagatela pe langa cestiunea israelita; ea era cá o asociatiune ce'si facuse timpulu si care trebuie se se dissólve; trecea dela romani totu la romani. Pe candu cestiunea israelita, chiaru déca Cuza ar trai si ar avea in mana sabi'a lui Mahomedu, totu n'aru putea-o taiá, de si amu vediatu unii ómeni ce paru a fi inspirati de simtimentulu de conservatiune nationala si cari totusi credu cá aru potea-o resólva fórte usiurelu.

Europ'a pôte óre se exige dela noi, cá dintr'o trasatura de condeiu se resolvamu acésta cestiune?

Dar' câte secole n'au trebuitu Europei cá s'o resolve ea ensasi? Si candu a resolvat'o? Dupa ani de progrese si numai dupa ce mai tóte Statele, trecédu prin focu si prin sabia, se scapasera de mare parte de Ebrei. Nu ve mirati dér ca, atunci candu a venitu unu plenipotentiaru in Congresu si a propusu o solutiune, Congresulu a respinsu-o si a pusu unu articolu, in care este numai unu principiu, éru nici decum o solutiune. Mai antaiu membrii Congresulu sciau gravitatea cestiunii si aveau credintia ca natiunea romana intréga, déca Congresulu ar fi datu in cunoscintia de cauza o solutiune cestiunii prin tractatu, ar fi respinsu tractatulu din caus'a acelu articolu.

Noi amu fostu ante-gard'a Europei dela alu 13-lea socolu pana mai de una-di; noi amu fostu bulevardulu Europei contra tururorului invasiunilor asiatiche de atunci. Statele europene au pututu se se desvólte in acelu timp, cá-ci erau alții care se sacrificau spre ale adaposti. Din acésta cauza — afara de remasitiele strabuné ale civilisatiunii romane — abia de ieri amu intratu si noi pe calea civilisatiunii moderne.

Ce s'a intemplatu insa? Séu prin fortia, séu prin desvöltarea frésca a societatiilor din Occidente, Ebreii au fostu respinsi spre Romani'a, si astadi noi, — dupa cum ati constatatu-o toti, — o tíera cu cincii milióne de locuitori, avemu intre noi patru séu cincii sute mii de Israeliti.*)

Credeți óre, d-loru, cá Europ'a nu va intielege, nu a intiesu chiaru, cu tóte uneltirile unora, ca ar fi a ne sinucide, déca amu dá astadi inpamentenirea la toti Israeliti in massa, asia cum pare cá le e frica, cá-va, cá unii romani aru fi disposi se o faca? Acésta este o supositune monstruósa, inadmissibile, care nu póte fi radicatu aci decátu cá o arma de partida. (Aplause.)

Europ'a insa nu póte se ne impuna acésta. Déca in parlamentele dela Parisu, Vien'a, Berlinu, Londr'a si Rom'a, potu fi deputati Israeliti, acésta nu constituie vre unu periculu pentru societatile acelea; din contra, este in avantajulu lor, cá-ci acei luminati Israeliti 'si punu tóta inteliginti'a lor, tóta activitatea lor in serviciulu aceluor tieri.

Totu asia ar fi óre in Romani'a, — in Romani'a, unde acésta emigratiune este numai de cáti-va ani, unde toti acei ómeni sunt cea mai mare parte straini, si straini care nu au navalitu aici fiindu ca erau industriasi ori capitalisti in tierile lor, dar' numai pentru ca nu avéu nici unu capetaiu in celelalte tieri si nu avéu se'si gasésca locu capului? (Aplause.)

In Romani'a nu avemu pana acum nici chiaru unu statu maioru care se se póta dice compusu de Israeliti romani. In Austría, in Engliter'a, in Franci'a, in Germani'a mai cu séma, sunt Israeliti poeti, sunt musicanti mari, sunt filosofi, sunt literati, de celu d'antaiu ordinu, sunt in fine celebritati in tóte ramurele. Dar' la noi avemu óre macaru unu singuru poetu, unu singuru industriasiu mare, unu singuru filosofu, unu singuru omu de sciintia Israelitu? A fostu unulu singuru, repaosatulu Barasch, si pe acesta Romani'a l'a inbratiosiatu cá pe unulu din cei mai iubiti fii ai sei. (Aplause.) Si acesta, candu a muritu, nu a lasatu pe Israeliti epitropi, ci a lasatu pe Romani (aplause.)

Asia fiindu, d-loru, cum ati potea crede, cá Europ'a ar veni a ne impune se deschidemu deodata portile tierii si se damu drepturi in massa la toti acei Israeliti?

Dupa a. 1868 (candu amu cadíu dela ministeriu tocma din caus'a jidoviloru), candu tóta Europ'a érá in contra nóstra, n'amu intalnit pe nici unulu din cavalerii ce sunt astadi acusatorii nostri, care se lupte in contra aliantiei israelite; n'amu gasitu combatendu, prin presa séu in ori-ce altu modu, pe nici unulu din acei cavaleri, cari astadi incaleca pe calu si se rapedu spre a prapadi pe Evrei. Pe candu d-loru siedeau la o parte, noi luptámu. . . . (aplause.)

La Berlin dupa cum v'amu spusu, amu vedíu pe presiedintele aliantiei israelite si 'i amu disu: nu puneti cestiunea in Congresu, fiindu-ca ne umiliti, atunci natiunea va fi cu mai mare cuventu in contra coreligionariloru d-vóstra; demnitatea nationala se va simti atinsa.

Apoi dupa ce cestiunea a fostu introdusa in Congresu si s'a otaritu partea ce ne privesce, amu intalnit din nou pe acelu d. presiedinte, insocitu si de d. Cohen, directorele aliantiei israelite. D-loru vorbeau cu unu compatriotu alu meu si au voitu se me faca se intru si eu in conversatiune. Dar' le-amu disu: „de óre-ce ati voitu cá cestiunea se se tractedie afara din tíera, nu mai e nimicu intre noi“ si m'amu departatu (aplause.)

Se nu vina astadi nimeni se 'mi deslege mai multu limb'a

D. G. Vernescu. Tocma acésta voimu, se deslegati limb'a.

*) Noi repetimu si la loculu acesta, ceea ce amu observatu si la alte ocasiuni in a. tr., cá acésta cifra mare a evreilor in Romani'a nu este adeverita prin nici unu recensémentu regulatu, si cá ea este fórté exagerata; adaugemu insa, cá daca in Romani'a s'aru aflá numai 100 de mii de israeliti, chiaru si numai atátia aru fi prea multi pentru acea tíera. Red. Obs.

D. I. C. Brateanu, presiedintele consiliului. D-tea ai voi se'mi deslegi limb'a, pentru cá se provoci zizanie (aplause).

S'a mai disu ca eu amu datu promissiuin comitelui Andrassy, ca amu luatú chiaru angagiamentu in cestiunea Israelitoru.

Cine cunósce pe comitele Andrassy, nu póte se créda cá d-sea a potutu spune cuiva acestu lucru. Chiaru adversarii sei marturisescu, cá este celu mai perfectu cavaleru intre diplomatii Europei. Comitele Andrassy nu póte se afirme ceea ce nu a fostu. N'amu vorbitu cu d-sea nici odata in cestiunea israelita astfelu, incatu se iau celu mai micu angagiamentu. Din contra, comitele Andrassy 'mi dicea intr'o di ca, déca unele poteri nu tínu séma de greutatule cestiunii israelite la noi, d-sea, care cá vecinu alu nostru, cunósce inprejurarile mai bine, intielege si aprecieza aceste greutati. N'amu avutu dar' nevoia se iau nici unu angagiamentu, fiindu ca comitele Andrassy era unitu cu mine in privinti'a greutatiloru ce le infatisieđa cestiunea.

Vedeti, d-loru, aceste le afirmu dela tribuna; prin urmare, poteti fi siguri ca eu nu'mi asiu permite se dau o desmintire de aci marelui cancelariu alu imperiulu austro-maghiaru.

Repetu, d-loru, ceea ce ve spuneamu de la inceputu cá, déca amu luatú cuventulu, a fostu mai multu pentru ca onr. d. Vernescu m'a somatu, cá ministru constitutionalu, se viu se'i dau asigurari in privinti'a solutiunii ce se va dá acestei cestiuni. Intielegu acésta din partea onr. d. Vernescu, care fiindu nou pe terémulu luptei de aperare a intereselor nationale, are nevoia de asigurarea, ca vomu fi totud'aun'a alaturi cu acei care, prin instutiini si prin legi, voru cauta se iea mesurile cele mai serióse spre a pune interesele nóstre, economice, sociale, natione si politice, la adapostu de orice periculu (aplause.)

Dar' acum onr. d. Vernescu se ne respunda déca, dupa aceste declaratiuni categorice, se unesce si d-sea cu motiunea majoritatiei. Déca ne unimu cu totii, atunci potemu privi viitoriulu cu incredere. „Romanulu“

Sciri diverse.

(O medalia de bravura pentru o regina.) In dilele trecute a sositu la Rom'a o deputatiune de dame din Milanu compusa din marchis'a Scacadarozzi, Calvi-Bellinaghi si Bava Baccaria, cu scopu de a predá reginei Margherita o medalia comemorativa din partea dameloru din Milanu, in semnu de recunoscentia pentru bravur'a si energi'a ce a aratatu cu ocasiunea atentatului comisú asupra sociulu ei, regele Umberto.

(Inaugurarea fabriciei romane de chibrituri [lemnusié] dela Filaretu) s'a serbatu in diu'a de 25 Febr. st. v. in fati'a M. S. Domnitoriulu, a domniloru ministri, a unu numerosu publicu si persóne din elit'a societatii Capitalei. Noi dorimu succesulu celu mai stralucitu acestei ramure de industria nationala, care s'au inauguratu sub auspicele cele mai fericite, precum sunt: efinatatea materialulu brutu, adeca a lemnulu si unu consumu destulu de bine asiguratú in tíera insusi a fabricatului, de care astadi nu mai potemu fi lipsiti nici chiaru pentru cateva óre.

(O anecdota despre betranulu Rothschild.) Cu ocasiunea unei serate parlamentarie date de catra principele-cancelariu venindu vorb'a despre politic'a vamala a principelui Bismark acesta intre altele dise, cá isi aduce aminte despre urmatórea intemulare: Unu amicu de afaceri veni odata la Rothschild si ilu intrebá: „Ce parere ai despre ferulu din Svedi'a?“ Rothschild surprinsu fórté prin acésta intrebare, se adresa catra unu comtoaristu alu seu cu intrebarea: „Meyer ce parere amu eu despre ferulu din Svedi'a?“

(Celebr'a cantaréa Siarlota Patti) va dá aici in Sibiiu pe la inceputulu lunei viitóre doue concerte.

(Directorulu unu gimnasiu) din Tarnow cu numele H. Sobieski a defraudatu din tacesele de

colegiu sum'a de 12.000 fl. Elu a fostu prinsu si datu pe man'a justitiei.

(Inpamenteniri.) S'a acordatu esercitiulu drepturiloru politice in Romani'a d-loru: Traianu Dragoescu, romanu din Banatu; Antonu Andreiasiu Sieptelici, romanu din Basarabi'a russésca; Jeronimu Scurtu, Alexandru Silber si d-lui Nicolae Juca, romanu din Macedoni'a.

(Imperatésa Russiei) va darui armatei bulgare unu stégu, care se va predá in Sofi'a prin soci'a principelui Dondukof in numele imperatesei.

(Cátu costa unu mare principe rusescu de patru luni.) „Monitoriulu rusescu“ publica decretulu subscrisu de imperatulu prin care se ficésia cheltuelele anuale pentru marele principe Mihailu Alesandrovici, nascutu in 22 Novembre 1878, pana candu va ajunge etatea de 7 ani. Pentru serviciulu princiuru sunt angajate 15 persóne cu o plata de 5975 ruble pe anu; din sum'a acésta gubernant'a englesa primesce 1143 ruble, ajutórea acesteia 715 ruble, mediculu 300 ruble si asia mai departe. Pentru menagiulu miculu mare principe si suit'a sa se preliminaru sum'a de 18.125 ruble pe anu. Precum vedemu din cifrele aceste, cineva nu póte fi destulu de precautu in alegerea parintiloru sei.

(Cardinalu nou.) Precum scriu diariile unguresci, cunoscutulu mitropolitu Haynald va fi denumitu de cardinalu in Aprilie viitoru.

(Alfred Marcot) corespondentulu magiarofilu alu diariulu parisianu „Temps“, a muritu la Pest'a in etate de 30 ani de o mórté repentina.

(Ludovicu Napoleon) fiulu imperatulu Napoleon III a primitu permissiunea se participe la resbelulu englesiloru in contra zulusiloru. Principele va fi atasiatu cu rangulu de capitanu in stabulu generalulu lord Chelmsford.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 20 Martiu	
Galbinii imperat. de aur	fl. 5.54 cr.
Moneta de 20 franci	9.33 „
Imperiulu rusescu	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	57.60 „
Sovereigns englesi	12.— „
Lira turcsca	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	— „

Cursuri de Bacuresei in Lei noi (franci).

18 Martiu.	
Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 100.7/8 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	103.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	99.1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	93.7/8 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	84.— „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	97.1/2 „
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 10%	177.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	29.50 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	83.25 „

Banc'a generala de asigurare mutuala „Transilvani'a.“

A X-ea Adunare generala ordinara

va avea locu Dumineca in 30 Martiu 1879 c. n. la 3 óre dupa prandiu in cas'a propria (strad'a Cisdandiei Nr. 5).

Obiecte:

1. Darea de séma despre afacerile anululu 1878 si bilantiulu anualu.
2. Raportulu comitetulu de revisiune.
3. Intregirea consiliulu administrativu.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligatiuni ale fondulu de intémeiare.

Sibiiu, in 1 Martu 1879.

(63) 3—3 **Consiliulu administrativu.**

The'a

antiarthritica si antirheumatica alu

WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurul midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiué Vien'a, 7. dec. 1858.	Probata definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentulu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
---	---	---

The'a acésta curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, bóla englezésca, si a altoru bóle invecchite incurabili, ale raneloru, cari puoieza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitali si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trup si in fačia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acésta au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in infiatu de ficatu si de splina, cum si in greutati hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiatuiri, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, infiatu'a ghinduriloru se vindeca uite si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurnatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promotoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am éراسi trebunúntia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiu fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiu fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiu fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetáti mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretíuitu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu intéroscerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „the'a antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscentia, fiindu preste potintia a le publicá dintr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparate pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunii date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatú 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiu la Frid. Thallmayer, comerciante.

Abud: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz,

Dieitrich & Fleischer.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Orastia: Carol Reckert, apotecariu.

Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.

Clasiu: Ad. Valentini, apotecariu.

Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.

Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth,

apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.

Osiorheiu: Max Bucher.

Sabesiu, L. C. Reinhard, apotecariu.

Baia mare: I. Horacek, apotecariu.

Aidu: August Binder, apotecariu.

Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.

Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu.

Sedisióra: Iosef B. Teutsch, comerciante.

Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.

Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.

Rosi'a: Ludw. Moldovan, apotecariu.

Ócna (I. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.